

POSTANOWIENIE

Dnia 12 marca 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Kazimierz Zawada (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Józef Frąckowiak

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z wniosku Anny T.

przy uczestnictwie Józefa T i innych, o stwierdzenie nabycia własności

nieruchomości rolnej przez posiadacza samoistnego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 12 marca 2010 r.,

zażalenia uczestnika Krzysztofa J.

na postanowienie Sądu Okręgowego

z dnia 30 lipca 2009 r.,

uchyla zaskarżone postanowienie.

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 30 lipca 2009 r. odmówił dalszego udziału w sprawie o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości rolnej przez posiadacza samoistnego w charakterze uczestników Krzysztofowi J., Małgorzacie J., Annie J. i Krzysztofowi J. - synowi Krzysztofa oraz odrzucił apelację Krzysztofa J. od postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 17 marca 2009 r., stwierdzającego

nabycie przez Stanisława T. z mocy prawa z dniem 4 listopada 1971 r. własności nieruchomości rolnej o powierzchni 0,3689 ha położonej w B. (działki ewidencyjne nr [...] i [...]). W uzasadnieniu wyjaśnił, że skoro Krzysztof J. nie był przed datą 4 listopada 1971 r., w której następuje nabycie własności nieruchomości na podstawie ustawy z dnia 27 października 1971 r. o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych (Dz. U. nr 27, poz. 250 ze zm.) i ustawy z dnia 26 marca 1982 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz o uchyleniu ustawy o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych (Dz. U. nr 11, poz. 81), posiadaczem ani właścicielem objętej wnioskiem nieruchomości, jak też uprawnionym do korzystania z niej z innego tytułu, to nie można go uznać – choćby pośrednio - za zainteresowanego w rozumieniu art. 510 § 1 k.p.c. Tym samym nie mógł on być uczestnikiem postępowania w sprawie, a co za tym idzie - nie mogli być też uczestnikami postępowania w sprawie jego żona i dzieci. Powyższej oceny nie mógł – według Sądu Okręgowego - podważyć podnoszony przez Krzysztofa J. fakt zamieszkiwania przez niego z rodziną po śmierci Stanisława T., od maja 1997 r., na nieruchomości, której dotyczy postępowanie (samoistnego posiadania tej nieruchomości). W konsekwencji apelację Krzysztofa J. należało - zdaniem Sądu Okręgowego - odrzucić na podstawie art. 373 k.p.c.

Krzysztof J. zaskarżył postanowienie Sądu Okręgowego. Zarzucił, że zostało ono wydane z naruszeniem art. 510 § 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jeżeli przepis szczególny nie określa wprost, kto jest legitymowany do udziału w danej sprawie nieprocesowej, mogą i powinni w niej uczestniczyć wszyscy zainteresowani, tj. wszyscy, czyich praw dotyczy wynik postępowania (art. 510 § 1 k.p.c.). Ocena w tym względzie zależy od charakteru sprawy, a ściślej od treści rozstrzyganego w niej stosunku prawnego (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 1998 r., II CKN 699/98, LEX nr 50712).

Powszechnie przyjmuje się, że zainteresowanym w sprawie rozpoznawanej w postępowaniu nieprocesowym jest nie tylko ten, czyich praw wynik tego postępowania dotyczy bezpośrednio, ale i ten, czyich praw wynik tego

postępowania dotyczy pośrednio (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 września 1991 r., III CZP 79/91, OSNC 1992, nr 5, poz. 69).

W sprawie o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości rolnej przez posiadacza samoistnego za bezpośrednio zainteresowanych uznaje się właściciela tej nieruchomości oraz jej posiadacza samoistnego w okresie poprzedzającym dzień 4 listopada 1971 r.

Natomiast za zainteresowanych pośrednio uważa się w szczególności jej posiadacza zależnego na podstawie umowy lub innego tytułu oraz osoby, którym przysługują do niej służebności gruntowe lub osobiste (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 września 1991 r., III CZP 79/91).

Nie ma powodów, aby inaczej niż posiadacza zależnego na podstawie umowy lub innego tytułu i osobę mającą służebność traktować posiadacza samoistnego nieruchomości rolnej w okresie następującym po dniu 4 listopada 1971 r. Z posiadaniem samoistnym prawo łączy także korzystne skutki prawne dla posiadacza (por. np. art. 172 k.c.). Osoba, która jest posiadaczem samoistnym nieruchomości w okresie po dniu 4 listopada 1971 r., mogąc uczestniczyć w postępowaniu o stwierdzenie nabycia nieruchomości rolnej na podstawie ustawy o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych, może więc - w celu osiągnięcia korzyści związanych ze swym posiadaniem - wykazywać nieistnienie podstaw do stwierdzenia nabycia własności tej nieruchomości z mocy wymienionej ustawy przez inną osobę.

W rezultacie fakt powoływania się przez Krzysztofa J. na posiadanie samoistne nieruchomości objętej postępowaniem w okresie po dniu 4 listopada 1971 r. nie uzasadniał odmówienia mu oraz członkom jego rodziny dalszego udziału w sprawie w charakterze uczestników postępowania oraz odrzucenia wniesionej przez niego apelacji.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji (art. 398¹⁵ § 1 w związku z art. 394¹ § 3 i art. 13 § 2 k.p.c.).

